

θεύσα είναι ἀπαράδεκτος. Ὡσπύτως ἀπαράδεκτος καὶ ἡ κακῶς ἢ δυσαναγνώστως γεγραμμένη.

ς') Ἡ κρίσις τῶν ἀγωνοδικῶν ἀναγνωσθήσεται τῇ γ' Μαΐου, ἡμέρᾳ τῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἰδρύσεως κατὰ τὰ ὀρισθέντα ἔτη. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς κρίσεως ὁ τοῦ Πανεπιστημίου Πρύτανης, ἀποσφραγίσας τὸ δελτίον τῆς βραβευθησομένης διατριβῆς, ἀνακηρύξει τὸ τοῦ νικητοῦ ὄνομα, καὶ ἀποδώσει αὐτῷ τὸ χιλιοδραχμὸν ἄθλον.

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῃ.

(Συνέχ. 18ε φυλλ. 411.)

Β'.

Ὑποθέσεις ἐν Ἀμερικῇ.

Οὐδαμοῦ τοῦ κόσμου οἱ ἄνθρωποι ἀγαπῶσι τὰ χρήματα καὶ ἀγωνίζονται πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῶν τόσῳ πολὺ ὅσῳ ἐν Ἀμερικῇ. Φθάνει ἔργον τι νὰ εἶναι ἐπικερδές, καὶ ὁ Ἀμερικανὸς ἐπιχειρεῖ προθύμως αὐτὸ, ὅσας καὶ ἂν παρουσιάζει δυσκολίας ἢ καὶ κινδύνους. Ἄνθρωπος μὴ ἔχων ἀργύριον εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον εἶναι μὴδέν.

— Γνωρίζεις τὸν δαίνα; ἐρωτῶσιν οἱ Ἀμερικανοί.

— Ναί, ἀξίζει εἴκοσι χιλιάδες τάλληρα.

— Καὶ ἐκεῖνον;

— Ὡ! αὐτὸς δὲν ἀξίζει τίποτε.

Ποτὲ δὲν ἀκούεις νὰ ὁμιλῶσι περὶ ἀρετῆς, περὶ παιδείας, περὶ προσωπικῆς ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀξίας.

Ἡ διάπυρος ὁμῶς αὐτῇ φιλοκέρδεια, ἥτις γεννᾶται μετὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ συναποθνήσκει μετ' αὐτοῦ, δὲν ἔχει σκοπὸν, ὅπως ἐν Εὐρώπῃ, τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν εὐζωίαν· ἐξ ἐναντίας ἐν Ἀμερικῇ ἡ θέσις τοῦ ζῶντος ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τῶν κτημάτων αὐτοῦ εἶναι ἄγνωστος, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς ἐπιθυμεῖ αὐτήν. Κατὰ πρῶτον κερδαίνουνσι χρήματα ὅπως ζήσωσιν, ἔπειτα ὅπως ἐπιχειρήσωσιν ὑποθέσεις, καὶ μετὰ ταῦτα ὅπως ἀναπτύξωσιν αὐτάς· ἡ ἐργασία οὐδέποτε παύει.

Ἐὰν εἴπῃς εἰς Ἀμερικανὸν ὅτι ἐπιθυμεῖς νὰ κατορθώσῃς ἐτήσιον εἰσοδήμα πεντήκοντα φέρ' εἰπεῖν χιλιάδων δραχμῶν ὅπως ἀποχωρῶν ζήσῃς ἐν ἡσυχίᾳ, αὐτὸς δὲν θὰ σ' ἐννοήσῃ. Οἱ Ἀμερικανοὶ εἶναι ἄλλοι χαρτοπαῖκται, οἵτινες χαρτίᾳ ἔχουσι τὸν κόσμον καὶ στοίχημα (enjeu) τὰ χρηματιστήρια. Οἱ χαρτοπαῖκται δὲν διορθώνονται ποτέ· ὅταν κερδήσωσι θέλουσι νὰ κερδήσωσι καὶ ἄλλα· καὶ ὅταν χάσωσι θέλουσι νὰ λάβωσιν ὀπίσω τὰ ἀπολεσθέντα. Καὶ ἐὰν δὲν ἔχωσι χρήματα νὰ παίξωσι, βλέπουσι τοὺς παίζοντας καὶ παίζουν καὶ αὐτοὶ κατὰ φαντασίαν.

Τὸ ἀκαταγώνιστον τοῦτο πάθος τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τοῦ κέρδους, τοσοῦτον ἐξάπτει τὰς κεφαλὰς, ὥστε παράδοξον δὲν εἶναι νὰ γεννηθῇ νέον εἶδος ποιητῶν ἄγνωστον μέχρι τοῦδε, τὸ τῶν ποιητεμπόρων. Ἰδοὺ τί μοι συνέβη μίαν τῶν ἡμερῶν.

Συνωμίλουν μετὰ τινος νέας κυρίως, ἐχούσης τὸ κάλλος ἰσαγγελον· ἐλέγομεν δὲ περὶ τῶν προνομίων ἅτινα ἔχουσιν ἐν Ἀμερικῇ αἱ γυναῖκες, διὰ τε τὴν ἄκραν πρὸς αὐτάς συγκατάβασιν τῶν ἀνδρῶν, καὶ διὰ τὴν προστασίαν τῶν νόμων.

— Ἐχεις δίκαιον, μοὶ εἶπεν· ἐν γένει εἴμεθα εὐτυχεῖς εἰς τὴν Ἀμερικὴν· καὶ ὁμῶς ἐπεθύμουν ν' ἀνήκω εἰς τῶν ἀνδρῶν τὸ γένος.

— Ὡς ἦτον λυπηρὸν, ἀπεκρίθην· ἀλλὰ διὰ τί ἐπιθυμεῖτε ν' ἀνήκετε εἰς τὸ ἀθλιέστερον ἥμισυ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους;

— Διὰ τί; ἀνεφώνησεν ἐντόνως· καὶ ἐρωτᾶτε;

Εἶπε καὶ ἡ ὄψις αὐτῆς ἐξήφθη· οἱ γαλανοὶ αὐτῆς ὀφθαλμοὶ ἔλαμψαν ὑπὸ μακρὰς καὶ μελαίνας βλεφαρίδας λάμψιν ἱεροφάντου, καὶ δλόκληρον αὐτῆς τὸ πρόσωπον ἐφάνη καταληφθὲν ὑπὸ μεγάλης καὶ ποιητικῆς ἰδέας. Τοῦτο ἰδὼν ἐνόμισα ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἦτο ἀνὴρ ὅπως διοικῇ στρατὸν ἢ πόλιν, ὅπως θέλγῃ τὰ πλήθη διὰ τῆς εὐγλωττίας, ἢ καὶ ὅπως ἀγωνισθῇ νὰ κατακτήσῃ τὴν Μεξικὴν ἢ τὴν Κούβαν· αὐτὴ ὁμῶς πλησιάσατό με·

— Ἐπεθύμουν, εἶπε, νὰ ἦμην ἀνὴρ διὰ νὰ γίνω ἄνθρωπος ὑποθέσεων (business man).

Ἀλλ' εἰ καὶ ἀγαπῶσι τοσοῦτον τὰ χρήματα οἱ Ἀμερικανοί, δὲν εἶναι ὁμῶς φιλάργυροι ὡς ὁ φιλάργυρος τοῦ Μολιέρου. Ὁ τοιοῦτος φιλάργυρος ἀγαπᾷ τὰ χρήματα ὡς χρήματα, φυλάττει μετὰ φόβου καὶ κρύπτει αὐτὰ καὶ ὑποβάλλει ἐαυτὸν εἰς δεινοτάτας στερήσεις· μόνην δὲ ἡδονὴν αἰσθάνεται τὸ νὰ βυθίζῃ τὰς ἀγενεῖς αὐτοῦ χεῖρας εἰς σάκκους χρυσοῦ, τοὺς ὁποίους οὐδέποτε θὰ κενώσῃ.

Ἰδοὺ δὲ καὶ ποῖος ὁ τρόπος τοῦ ζῆν πάντων σχεδὸν τῶν ἐν Νεοεβοράκῳ καταγινομένων εἰς ὑποθέσεις. Καὶ ὁ πλουσιώτερος καὶ ὁ ἔσχατος ὑπάλληλος ἐγείρονται καθ' ἑκάστην τὴν ἐβδόμην ὥραν, καὶ ὅταν τὸ ψυχὸς εἶναι παγερὸν, καὶ ὅταν ἡ ζέστη εἶναι πνιγνῆ. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὅλα τὰ κλίματα εὐρίσκονται ἐν Νεοεβοράκῳ, τὴν αὐτὴν ἡμέραν πολλάκις.

Τὸ πρόγευμα ἐτοιμάζεται διὰ τὴν ἐβδόμην καὶ ἡμίσειαν, ἢ τὸ πολὺ διὰ τὴν ὀγδόην ὥραν· καὶ εἴτε ἑκατομμυριοῦχος εἴσσι εἴτε πτωχὸς, συγκροτεῖται ἐκ καφέ μετὰ γάλακτος ἢ τείου (1), καὶ ἐκ τεμαχίου χοιρομηρίου, τὸ ὁποῖον ἐνίοτε ὑποχωρεῖ εἰς κρεὼν ροσμπίφ. Μετὰ ταῦτα μεταβαίνει εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς πόλεως, ὅπου γίνονται αἱ ἐμπο-

(1) Κατ' ἔτος ἀγαλίσκει ἡ Ἀμερικὴ 35,200,000 λίτρας τείου.

ρικάι ὑποθέσεις. Τὴν ὁγδόην ὥραν ἢ τὴν ὁγδόην καὶ ἡμίσειαν πάντες εὐρίσκονται εἰς τὰς οἰκείας θέσεις. Καὶ βλέπεις τότε εἰς τὴν Wall-Street καὶ τὰς παρακειμένας ὁδοὺς ἐργασίαν μερμύκων· ἀναβαίνουνσι, καταβαίνουνσι, συνθλίβονται, χειρονομοῦσι πρὸς ἀλλήλους ὅπως μὴ ὁμιλοῦντες ἀναλώσωσι πολλὸν χρόνον. Μία δὲ καὶ μόνη ἰδέα κατέχει πάντας, πῶς ν' ἀπατήσῃ ὁ εἰς τὸν ἄλλον, καὶ πῶς νὰ μὴ ἀπατηθῇ.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος τῶν ὑποθέσεων ἐργάζεται, δὲν ἔχει οὔτε πατέρα, οὔτε μητέρα, οὔτε ἀδελφόν, οὔτε ἀδελφὴν, οὔτε φίλον, οὔτε ἐρωμένην, οὔτε Θεόν, οὔτε διάβολον· μόνον ὑποθέσεις καὶ ἀγοραστάς ἔχει. Ὁ πλέον εὐαίσθητος, ὁ πλέον ἐνάρετος πατήρ, ὁ πλέον πιστὸς σύζυγος, ὁ πλέον σώφρων ἐραστὴς ἀπολιθοῦνται, γίνονται ὅλως ἀναίσθητοι ὅταν καταγίνωνται εἰς τὴν πώλησιν ἀσκῶν τινῶν ἀλείμματος ἢ δεμάτων τινῶν μπακαλίου. Τὴν ὥραν ἐκείνην ἡ καρδία του ἀλλοιοῦται, γίνεται τάλληρον. Ἐὰν ἐλθὼν τις εἴπῃ ὅτι ἐπνίγησεν πάντες οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ· « Περὶμένε με, θ' ἀποκριθῇ, ὀλίγον νὰ τελειώσω, καὶ μετὰ ταῦτα σὲ ἀκούω. » Τὴν φιλοσοφικὴν ἀναλγησίαν τῶν στωϊκῶν ὑπερέβη ἡ ἐμπορικὴ ἀναλγησία τῶν Ἀμερικανῶν.

Νέος τις ἀναχωρήσας ἐκ Νεοβοράκου ἀπῆλθεν εἰς Ἰνδίας χάριν κέρδους. Μετὰ δέκα δὲ ἔτη ἐπανελθὼν ἀπήντησε κατὰ τύχην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἅμ' ἀποβίβασθαις.

— Καλῶς ὤρισες! εἶπεν ὁ ἐν Ἀμερικῇ· εὐγε! τώρα ἤλθες;

— Ναί· καὶ σὺ πῶς εἶσαι;

— Πολλὰ καλὰ· χαίρω ὅτι σὲ εἶδα, καὶ πολύ.

— Καὶ ἐγὼ ὁμοίως.

— Ἐκμεσ καλὸν ταξίδι;

— Ἀρκετὰ καλόν. Καὶ ἐδῶ πῶς εἴσθε σεῖς;

— Ἀρκετὰ καλὰ.

— Τί νέα ἔχεις;

— Κανέν. Ὡ ναί! ἔχω ἕνα καὶ μεγάλον...

— Ποῖον;

— Δὲν τὸ ἤξεύρεις; ἀπέθανεν ὁ πατήρ μας.

Τοῦτο ἀκούσας ὁ νεωστὶ ἐλθὼν ἐγένετο κατηφής, καὶ ἤρχισε νὰ συρίζῃ πενθίμως ὥς ἂν ἔλεγεν· ὦ διάβולה! Μετὰ μικρὸν ὁμοῦς ἠρώτησε· Δὲν με λέγεις, πῶς πηγαίνουν τὰ βαμβάκια; ἔχουν τιμὴν;

Τὸ παράδειγμα τοῦτο εἶναι χαρακτηριστικόν, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ γενικόν.

Αἱ ὑποθέσεις διακόπτονται περὶ τὴν δευτέραν ὥραν, ὅτε γέγονται οἱ ἐμποροὶ διὰ τὰ ξενοδοχεῖα, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς εἶναι μέγας πρὸς τὸ κάτω μέρος τῆς πόλεως, βρῦθουσι τὴν ὥραν ἐκείνην σιωπηλῶν διατημένων, οἵτινες φαίνονται λυπούμενοι τὸν καιρὸν ὅσον κατατρίβουσιν εἰς τὸ νὰ τραφῶσι.

Τὸ γεῦμα διαρκεῖ ὀλίγον καὶ εἶναι λιτόν· ἦτοι κρέας μὲ χορτά, ψάριον, καὶ ἀντὶ μὲν ὀπωρικῶν μέγα τεμάχιον πίττας σχεδὸν ὡμῆς, ἀντὶ δὲ οἴνου δροσερὸν ὕδωρ. Μετὰ τὸ γεῦμα ἐπανερχονται πάντες εἰς τὰ γραφεῖα καὶ ἐξακαλουθοῦσιν ἐμπορευόμενοι μέχρι τῆς ἑκτῆς ὥρας. Ὅσας δὲ ὁμοῦς συμπέση καταπείγουσά τις ὑπόθεσις, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ καταστήματος ἐργάζεται μόνος μέχρι τῆς ἐνάτης ἢ καὶ δεκάτης.

Ἰδοὺ δὲ ποῖα ἡ διαφορὰ τῆς διαίτης μεταξὺ πλουσίου ἐμπόρου καὶ ἐμπορικοῦ ὑπαλλήλου, λαμβάνοντος ἐξήκοντα δραχμὰς τὴν ἐβδομάδα. Ἐκεῖνος μὲν ἔχει κατὰ τὸ ἄνω μέρος τῆς πόλεως μεγαλοπρεπὴ καὶ εὐρύχωρον οἰκίαν, τῶν καλῶν τῆς ὁποίας δὲν ἀπολαύει σχεδὸν ποτέ· αὐτὸς δὲ ἂν καὶ δὲν ἔχει οἰκίαν εἰς κανὲν μέρος τῆς πόλεως, ἀναπαύεται ὁμοῦς καὶ διασκεδάζει καθ' ἑσπέραν εἰς τὸ boarding-house, συνδιαλεγόμενος γλυκὰ γλυκὰ μὲ τὰς νέας.

Ἡ Ἀμερικὴ εἶναι ὁ ἐμπορικώτατος καὶ βιομηχανικώτατος τόπος τοῦ κόσμου· αὐξάνουσι δὲ καὶ ἀναπτύσσουσι τὴν ἐμπορίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν ἡ δραστηριότης καὶ ἡ ἐμπειρία· σημειωτέον ὁμοῦς ὅτι καὶ οἱ νόμοι παρέχουσι πᾶσιν εὐκολίαν πρὸς αὐτάς. Οὐδεὶς κανονισμὸς περιορίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπαγγελματιῶν· οὐδὲν προνόμιον προστατεῖον τὸ μὲν, καὶ ζημιοῦν τὸ δέ· οὐδεὶς φόρος ἐπιβάλλεται εἰς τὰ ἐμπορικὰ εἶδη· οὐδεὶς τυραννικὸς ἐλεγχος, οὐδεμία διατίμησις, οὐδὲν κώλυμα· ἐξ ἐναντίας ἡ περὶ τὴν πώλησιν καὶ τὴν ἀγοράν παντὸς πράγματος ἐλευθερία εἶναι μεγίστη. Ἰδοὺ διὰ τί συνεχῶς, ἐντὸς πολλάκις τριῶν μηνῶν, οἱ ἐμπορευόμενοι ἀλλάζουσιν εἶδος ἐμπορίας· ὁ κατὰ πρῶτον φέρ' εἶπεν ἀρτοποιὸς γίνεται παντοπώλης, καὶ μετὰ ταῦτα κρεοπώλης, πωλητὴς ἐνδυμάτων τοῦ συρμοῦ, κατασκευαστὴς φερέτρων, ἀνθοπώλης, θεμελιωτῆς νέας θρησκείας, κουρεὺς, διδάσκαλος κυμβάλου καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἡ ὑπὲρ πτωχεύσαντος ἐμπόρου ὑπόληψις οὐδόλως ἐλαττοῦται· οἱ δὲ πιστωταὶ εὐκόλως λησμονοῦσι τὸν πτωχεύσαντα, ὅστις εὐθὺς ἐπιδίδεται εἰς νέας ἐπιχειρήσεις. Ἐπειδὴ δὲ βάσιν ἀναλλοίωτον διαγωγῆς ἔχει ἕκαστος τὸ δόγμα τοῦτο· « ὁ χρόνος εἶναι χρήματα, » προτιμᾷ νὰ πιστεύσῃ τὸν κακὸν ὀφειλέτην, ἢ νὰ καταναλώσῃ τὸν χρόνον αὐτοῦ συζητῶν τὰ περὶ τῆς πτωχεύσεως. Πρὸ τινῶν μάλιστα ἐτῶν ὁ πτωχεύσας οὔτε τὰ κατὰστιχα αὐτοῦ ἐδείκνυσεν εἰς τοὺς δανειστάς· ἔλεγε μόνον· Τόσον δύνάμει νὰ δώσω τοῖς ἑκατὸν, ἢ δὲν δύνάμει νὰ δώσω τίποτε. — Πλὴν τούτου, ἐπειδὴ ἐν Ἀμερικῇ ὁ νόμος προστατεῖ ἐν γένει τοὺς πτωχοὺς καὶ ἐξασφαλίζει τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν, εἴαν τις ὀρκισθῇ ἐπὶ τῆς Θεῆς Γραφῆς ὅτι δὲν ἔχει τὸν τρόπον νὰ πληρώσῃ ὅσα ὀφείλει, παύει πᾶσα καταδίωξις. Ἐν Νεοβοράκῳ ἐγένετο ἐσχάτως νόμος ἐξ-

αιρῶν πάσης κατασχέσεως τὰς βιβλιοθήκας τῶν συγγραφέων, τῶν ἐφημεριδογράφων καὶ τῶν κληρικῶν. Ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἐργαλεῖα, ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ᾖσιν, ὑπόκεινται εἰς κατάσχασιν. Τινὲς δὲ τῶν Ἀμερικανῶν νομολόγων καὶ βάρβαρον ἀξιοῦσι τὴν φυλάκισιν τῶν ὀφειλετῶν. Πῶς θέλετε, λέγουσι, νὰ πληρώσωσι τὰ ὀφειλόμενα ὅταν ἀφαιρῇται ἀπ' αὐτῶν ὁ μόνος τρόπος, ἡ ἐργασία, δι' οὗ δύνανται νὰ πράξωσι τοῦτο; Ἐξ ἐναντίας, προσθέτουσι, πρέπει νὰ βιάζωνται οἱ ὀφειλέται νὰ ἐργάζωνται ὅπως ἀποτίσωσι τὰ ἴδια χρέη.

Ἐάν τὸ ἔνδυμα, τὸ ὠρολόγιον, ὁ πῖλος, ἡ βράχος σου ἢ τι ἄλλο ἀρέσκουσιν εἰς τινὰ Ἀμερικανόν, σ' ἐρωτᾷ ἀμέσως πόσον τιμᾶται. Εὐκόλως δὲ συμπεραίνεις ἐκ τοῦ ἥθους τοῦ ὅτι λέγει καθ' ἑαυτόν· «Ἴσως μὲ τὸ εἶδος τοῦτο ἡμπορέσω νὰ κάμω ἐμπόριον.»

Εὐρέθην ποτὲ εἰς χορὸν πλησίον ζεύγους χορευτῶν. Ὁ κύριος, θέλων νὰ συνδιαλεχθῇ μὲ τὴν κυρίαν, ἀφοῦ πρῶτον εἶπεν ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ καιρὸς ἦτο ὡραῖος (*very fine weather*), ἐπήνεσε τὰ στολίσματα τῆς κεφαλῆς τῆς καὶ ἠρώτησε τὴν ἀξίαν τῶν. Ὁλοκλήρους ὥρας κατατρίβουσι πολλάκις τὸ ἐσπέρας νέοι καὶ νέαι ὁμιλοῦντες περὶ οἰκονομικῆς κρίσεως, περὶ τῆς συγκομιδῆς τοῦ βάρβακος, περὶ σίτου, περὶ ἐμπορευμάτων στεγνῶν ἢ βρεγμένων καὶ καθεξῆς. Ναὶ μὲν τὰς τοιαύτας ὁμιλίας δὲν ἀγαπῶσιν αἱ Ἀμερικανίδες, αἵτινες οὔτε εἰς τὰ ἐμπορικὰ ἀναμιγνύονται, οὔτε καὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν συζύγων τὰς ὑποθέσεις γινώσκουσιν· ἀλλὰ τοιαύτη ἡ πρὸς τὰ ἐμπορικὰ ἀκατάσχετος κλίσις τῶν ἀνδρῶν, ὥστε λησμονοῦσιν ὅτι ὁμιλοῦσι πρὸς νέας.

Καὶ ὅμως οἱ Ἀμερικανοὶ εἶναι λίαν φιλόφρονες πρὸς τὰς κυρίας. Ἐάν τις γυνὴ παραδείγματος χάριν ἐμῇ εἰς ἐργαστήριον καὶ εἶπῃ ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ τὰ ἐμπορεύματα χωρὶς ὅμως ν' ἀγοράσῃ τι, δεικνύουσιν αὐτὰ μετὰ πάσης προθυμίας. Τοῦτο λέγεται ἀγγλιστὶ *magasiner*. Αφοῦ δὲ ἐξετάσῃ αὐτὰ, ἐξέρχεται χωρὶς καὶ νὰ εἶπῃ *εὐχαριστῶ* καὶ μεταβαίνει εἰς ἄλλο ἐργαστήριον ὅπως καὶ ἐκεῖ πράξῃ τὸ αὐτό.

Καθ' ὁδὸν δὲν πλήττουσι τὰς ἀκοάς σου εἰμὴ αἱ λέξεις *τάλιντρα*, *ἐμπόριον*, *ζημία*, *κέρδη*. Καὶ εἰς τὰ θέατρα, καὶ εἰς τὰ καπηλεῖα, καὶ εἰς τὰς λέσχας, καὶ εἰς ὅλα τὰ δημόσια μέρη, πανταχοῦ ἐνὶ λόγῳ ἡ ὁμιλία περιστρέφεται εἰς ὑποθέσεις. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν παιδίκα δὲν ὑπάρχουσιν. Ἐγνώρισα ἀξιόλογόν τινα ταμίαν δώδεκα μόνον ἐτῶν ἡλικίαν ἔχοντα. Παιδίκα εἰς τὰ ὅποια ἀλλαχοῦ οὔτε δέκα λεπτὰ ἐμπιστεύεται τις, εἰς τὴν Ἀμερικὴν τρέχουσι καὶ εἰσπράττουσιν ἀξιόλογα ποσά. Προσπάθητον ἂν θέλῃς νὰ τ' ἀπατήσῃς· αὐτὰ ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐξῆλθον λογιστικί. Τοσοῦτο δὲ κατὰ χυρὶς:

πάντας τοὺς Ἀμερικανούς ἡ ἰδέα τοῦ συμφέροντος, ὥστε ὅτε ἀπέθανεν ὁ Ἀραγῶ, μοὶ εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν. «Θὰ ἐκέρδαινε βεβαίως πολλὰ χρήματα· ἡ ἀστρονομία εἶναι ἐπικερδεστάτη»

Πολλάκις ἐγέλασα ἀναπολῶν τί θὰ ἐγίνοντο εἰς τὴν Ἀμερικὴν οἱ καλλιτέχναι, οἱ ἐπιστήμονες καὶ οἱ φιλόλογοι τῶν Παρισίων. Θὰ ἐγίνοντο βεβαίως ὅ,τι καὶ οἱ Κινέζοι ἐκεῖνοι ὑποκριταί, αἵτινες μὴ ἔχοντες μίαν ἡμέραν τί νὰ φάγωσιν εἰς Νεοεβόρακον, ἀπεφάσισαν νὰ κρεμασθῶσιν. Ἐκάρφωσαν μεγάλα κερφία εἰς τοὺς τοίχους, ἠτοίμασαν τὰς ἀγγύνας, καὶ ἦσαν ἑτοιμοὶ νὰ βάλωσιν εἰς αὐτὰς τοὺς λαίμους των ὅτε ἤνοιζεν ἡ θύρα. Ἐπὶ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας, καὶ οἱ τριακοντατρεῖς Κινέζοι θὰ ἦσαν κρεμασμένοι κατὰ σειράν.

Πρὸ τινος καιροῦ ἐγράφη περιεργότατον βιβλίον, ἡ βιογραφία τῶν ἐν Ἀμερικῇ πλουσίων ἐμπόρων, περιλαμβάνον λεπτομερεστάτας ἱστορικὰς εἰδήσεις περὶ τῆς περιουσίας ἐκάστου αὐτῶν. Οὔτε ὁ Δουμάς, οὔτε ὁ Σύνες, οὔτε ὁ Οὐγγῶ, οὔτε ὁ Ἀμαρτίν, οὔτε ὁ Σακσπέρ, οὔτε ὁ Βολταῖρ, οὔτε ὁ Γκέτ, οὔτε ὁ Σίγλερ, οὔτε ὁ Βάϊρων, οὔτε ὁ Σερβαντὲς, οὔτε ὁ Δάντης, οὔτε ὁ Τάσος, οὔτε ὁ Βιργίλιος, οὔτε (ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ) αὐτὸς ὁ Πῶλ δὲ Κὰκ, ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μαγεύσῃ τοὺς Ἀμερικανούς ὅσον ἡ ἱστορία τῶν πλουσίων. Βιβλίον περιγράφον πῶς ὁ περίφημος κεφαλαιοῦχος Ζὼν ἤρχισε τὸν βίον του, πρῶτον μὲν σύρων κάρρον, ἔπειτα πωλῶν μῆλα, ἔπειτα κρόμμυα καὶ πράσα, ἔπειτα παστὰ, ἔπειτα ξύλα, ἔπειτα βαμβάκια, ἔπειτα ἄλευρα· ὅτι μετὰ ταῦτα ἔστειλε πλοῖα μὲ πυρίτιδα εἰς τὴν Ἀφρικὴν, μὲ σπάθας καὶ πυροβόλα εἰς ἄλλον τόπον ὅπως προστατευθῶσιν ἢ ὅπως καταπολεμηθῶσι τὰ καθεστῶτα, ὅτι κατεσκεύασεν ἀτμόπλοια, ἐχάραξε δρόμους, ἤνοιξε ἐκκλησίας δι' ὅλας τὰς θρησκείας, ἀρχαίας ἢ νεωτέρας ἀδιάφορον, ὅτι ἐπώλησε μαύρους εἰς τὴν μεσημβρινὴν καὶ ἐκήρυξε τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας εἰς τὴν βόρειον Ἀμερικὴν· ὅτι ἔχει πλοῖα εἰς ὅλας τὰς θαλάσσας καὶ κατὰστήματα εἰς ὅλους τοὺς λιμένας· τοιοῦτο λέγω βιβλίον εἶναι πρὸς τὸν Ἀμερικανὸν ἀναγνώστην τὸ διδακτικώτατον καὶ ἐπαγωγώτατον τῶν συγγραμμάτων. Κατ' ἐμὲ δὲ ἐν μόνον πόνημα δύναται νὰ διαγωνισθῇ πρὸς τὸ θέλητρον τῆς *Ἀρχῆς τῶν ἐν Ἀμερικῇ περιουσιῶν*, ἡ ἱστορία τῶν πτωχεύσεων, περιέχουσα καὶ ὁδηγίαν περὶ τοῦ τρόπου τῆς χρήσεως αὐτῶν. Οἱ μὲν θ' ἀναγινώσκωσι τὴν ἱστορίαν ταύτην ὅπως φυλάσσωνται ἀπὸ τῶν χρεωκόπων, οἱ δὲ ὅπως χρεωκοπήσωσιν· ὅπωςδὴποτε πάντες θ' ἀναγινώσκωσιν αὐτήν.

Ἐπειδὴ ἕκαστος Ἀμερικανὸς ἔχει τὴν ἐλευθερίαν ν' ἀνοίξῃ ἐργαστήριον ὅπου θέλει καὶ νὰ πωλῇ ἢ νὰ

ἐργάζεται ἐν αὐτῷ ὅ,τι θέλει, πολλάκις βλέψεις καὶ εἰς τοὺς ὠραιοτέρους καὶ πολυπληθεστέρους δρόμους τοῦ Νεοεβοράκου, πλησίον καταστήματος μεγαλοπρεπῶν ἐνδυμάτων, σφικτεῖον βοῶν καὶ προβάτων, ἐν ᾧ σφάζονται πρὸ τῶν ὀρθαλμῶν τῶν διαβατῶν τὰ ζῶα ταῦτα, ζαχαροπωλεῖον, φερετροποιεῖον καὶ τὰ τοιαῦτα.

Γάλλος τις θελήσας ν' ἀγοράσῃ πράγματα τινα χρήσιμα εἰς ἐνδυμασίαν, λανθασθεὶς εἰσῆλθεν εἰς ἐργαστήριον ὅπου κατασκευάζοντο φέρετρα διὰ νεκρούς. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀνέφριξεν ἰδὼν ὅρθια τόσα πένθιμα ἀντικείμενα· μετὰ μικρὸν ὁμῶς ἀνανήψας ἐγέλασε.

— Τί ἀγαπᾶτε, Κύριε; ἠρώτησεν εὐγενῶς ὁ ἐργαστασιάρχης.

— Ἐπεθύμουν ἐν φέρετρον, ἀπεκρίθη σοφρῶς ὁ Γάλλος.

— Ἐν μόνον ἐπιθυμεῖτε;

— Μὲ φθάνει ἐν πρὸς τὸ παρόν.

— Καὶ ποίου μεγέθους νὰ εἶναι;

— Τοῦ ἐδικοῦ μου.

— Λοιπὸν εἶναι δι' ἄνθρωπον ἔχοντα τὸ ἀνάστημά σας;

— Δι' ἐμὲ τὸν ἴδιον.

— Πῶς, κύριε, θέλετε ἀπὸ τῶρα φέρετρον; δὲν περιμένετε...

— Ὅχι, κύριε, παρακαλῶ νὰ λάβετε τὸ μέτρον μου.

— Καὶ θέλετε ἀμέσως αὐτό;

— Αὐριοῦν τὸ πολὺ, διότι βιάζομαι.

— Ἄ! ἐννοῶ... Σκοπεύετε νὰ γίνετε σήμερον αὐτόχειρ, καὶ ὡς ἄνθρωπος προβλεπτικός... Λοιπὸν χάρω, κύριε, ὅτι ἀπετάθητε εἰς ἐμὲ, ὁ ὅποιος ἠτοίμασα κατ' αὐτάς φέρετρα ἀπὸ ἀκαζοῦ ἀρίστης ποιότητος.

— Ἔστω· ἀγοράζω ὅ,τι συνειθίζεται· ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐνώσωμεν τὸ ἥδὺ τῷ ὠφελίμῳ. Εἶναι σταρεὰ τὰ φέρετρά σας;

— Ἐγγυῶμαι διὰ τρία ἔτη.

— Πολλὰ καλὰ, σὰς πιστεύω. Λάβετε τὸ μέτρον μου, ἀλλὰ μὲ προσοχὴν διότι εἶμαι δύσκολος.

— Ἡμπορεῖτε, κύριε, νὰ ἀναθέσετε εἰς ἐμὲ πᾶσαν ἐμπιστοσύνην. Ποτὲ κανεὶς ἐξ ὧν ἀνεπαύθησαν εἰς τὰ φέρετρά μου δὲν παρεπονέθη ἐναντίον μου, διότι ἔχω τὸν καλλήτερον τεχνίτην.

Ὁ ἀστεῖος Γάλλος ἐδοκίμασε πολλὰ φέρετρα, ἔκαμε παρατηρήσεις, ἐπήνεσε τὸ ξύλον καὶ τὴν ἐργασίαν, προσέθετεν ὁμῶς ὅτι καὶ ὅλα τὸν ἐστενοχώρουν κατὰ τοὺς ὧμους. Τέλος πάντων ἦλθε καὶ ἡ ὥρα τῆς τιμῆς.

— Τὸ θέλετε, ἠρώτησεν ὁ ἔμπορος, μόνον ἢ διπλόν;

— Διπλόν, διότι εἶναι ζεστότερον.

— Ἀπὸ λευκοσίδηρον ἢ ἀπὸ μόλυβον;

— Ἀπὸ μόλυβον, ἐννοεῖται.

— Ἐξήντα τάλληρα.

— Ἐξήντα! Μὴν ἔχετε λάθος;

— Διόλου· ἂν θέλετε ἔτοιμον σὰς τὸ δίδω εὐθηνότερα· ἀλλὰ νὰ κατασκευάσω ἐπίτηδες, εἶναι ἀδύνατον εἰς κατωτέραν τιμὴν. Ἡξεύρετε ὅτι ἀπὸ τινος καιροῦ ὑπερετιμήθησαν τὰ φέρετρα, ἐξ αἰτίας τῆς χολέρας, τοῦ τύφου καὶ τῆς δυσεντερίας. Οἱ ἐργάται δὲν προφθάνουν.

— Διάβολε! τοῦτο χαλᾷ τοὺς λογαριασμούς μου. Ἐκκαμ ὅλας μου τὰς προετοιμασίας καὶ προσδιώρισα μίαν ποσότητα χρημάτων διὰ τὸ φέρετρον· νὰ γείνω αὐτόχειρ μὲ ὅσπιν τιμὴν μὲ ζητεῖτε δὲν ἔχω τοὺς τρόπους· θὰ περιμείνω ἕως ὅτου νὰ εὐθηνύνουν τὰ φέρετρα.

— Ὅπως ἀγαπᾶτε, κύριε. Ἰδέτε καὶ ἄλλου. Καλλήτερα ὅμως δὲν θὰ εὑρετε.

Αἱ ἠνωμέναι Πολιτεῖαι, αἵτινες ὀφείλουσι τὴν ἀκατανόητον αὐτῶν εὐτυχίαν εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ἐμπορίαν, δὲν θὰ μείνωσι βεβηλῶς περιορισμέναι εἰς μόνον τὰ δύο ταῦτα ἐπαγγέλματα. Μετὰ τινὰ χρόνον ὁ φιλόδοξος καὶ φιλόπατρις αὐτῶν λαὸς, καλλιεργῶν τὸν νοῦν, θέλει καταταχθῇ μεταξὺ τῶν πρώτων ἐθνῶν τῆς οἰκουμένης. Ἀφοῦ πρῶτον στερεώσωσι τὴν ὕλικὴν αὐτῶν περιουσίαν, θέλουσι στραφῇ ἀναμμιβόλως καὶ πρὸς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας. Καὶ σήμερον ἔτι, μεταξὺ τῶν ἀνθρωπομόρφων ἐκείνων μυρμηκῶν, ὑπάρχουσι που νέοι τέττιγες τερετίζοντες δι' ὅλου τοῦ ἔαρος, χωρὶς φόβον νὰ μὴ ἔχωσιν τι νὰ φάγωσι τὸν χαιμῶνα. Ναὶ μὲν δὲν εὐρίσκομεν σήμερον εἰς τὴν Ἀμερικὴν υἱοὺς ἀσώτους, εὐρίσκομεν ὁμῶς υἱοὺς γεννησιότερους τῶν πατέρων αὐτῶν, ἐννοοῦντας ὅτι τὰ χρήματα χρησιμεύουσι μόνον εἰς αὕξησιν τῶν χρημάτων.

Μίαν τῶν ἡμερῶν φιλανθρωπικὴ τις ἐπιτροπὴ, παρουσιασθεῖσα εἰς τὸν Κ. Ἄστορ, ὅστις, κατὰ τὴν ἀμερικανικὴν φράσιν, ἤξιζεν ἑκατὸν ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἐζήτησε συνδρομὴν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κ. Ἄστορ ἔδωκε μόνον δύο χιλιάδας, ἐνῷ ἡ ἐπιτροπὴ ἤλπιζε πολὺ πλεονα, ἐν τῶν μελῶν αὐτῆς μετὰ τὴν συνήθη εὐχαρίστησιν προσέθετο ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Κ. Ἄστορ, εἰ καὶ νεώτατος, ἔδωκε πέντε χιλιάδας δραχμῶν πλέον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. — Ὁ υἱός μου, ἀπεκρίθη, ἡμπορεῖ νὰ δώσῃ ὅσα θέλει, διότι ὁ πατήρ του θὰ τὸν ἀφήσῃ κατὰστασιν, ἐνῷ ὁ ἐδικός μου μ' ἀφῆκε μόνον τὴν μνήμην τῶν ἀρετῶν του.

Ὁ υἱὸς τοῦ Κ. Ἄστορ, ἐξακολουθήσας τὴν ἐμπορίαν τοῦ ἰδίου πατρὸς ἔχει σήμερον τόσπιν περιουσίαν, ὥστε καὶ δύο Ροτζίλδ δὲν δύνανται νὰ ἐξισωθῶσι πρὸς αὐτόν. Ἀς ἐλπίσωμεν ὅτι οἱ υἱοὶ αὐτοῦ θὰ γί-

νωσι γενναιότεροι πρὸς τὰς τέχνας, τὰς ἐπιστήμας, τὰ γράμματα, πρὸς πᾶν ἐν γένει τὸ ὡραῖον, τὸ καλὸν, τὸ μέγα. Τηλικαύτην ἔχουσα χρηματικὴν περιουσίαν ἡ Ἀμερικὴ καὶ τέκνα ἐννοοῦντα κάλλιον ἢ σήμερον τὴν χρῆσιν ταύτης, δὲν θὰ εἶναι κατ' οὐδὲν κατωτέρα τῆς Εὐρώπης.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΝΕΩΤΕΡΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙ.

Ῥίπτοντες ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοὺς ἀπωτάτους χρόνους, εὐρίσκουμεν τὸν κομψὸν τοῦ μύθου πέπλον σκέποντα τὴν σοφίαν τῆς ἱστορίας μορφήν. Αἱ προφορικαὶ ἱστορικαὶ παραδόσεις, μεταβαίνουσιν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, μετεβάλλοντο ἐπὶ τὸ ἰδανικώτερον καὶ φανταστικώτερον, ἐπενεργούσης καὶ τῆς φύσεως τοῦ τόπου καὶ τῆς φαντασίας τοῦ διηγουμένου. Δὲν λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν τοῦ Παλαιράτου τὰς βεβαιωμένας ἐξηγήσεις τῶν μύθων· ἀναφέρομεν ὅμως συγγραφῆς ἀρχαίων, τὸν Ἡρόδοτον, ὅστις μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως ὁμιλεῖ ἢ σιωπᾷ ὅλως διόλου, ὅταν πρόκειται περὶ ἱερῶν· ἐμβρατεύων ὅμως εἰς τοὺς σκοτεινοὺς τῆς ἱστορίας χρόνους διηγεῖται (α) μετ' εἰκασίων καὶ διαφοροτρόπως τὸ γεγονὸς, ἐξ οὗ ἐπλάσθη ὁ μῦθος τῆς Ἰούς, τὸν ὁποῖον ὁ Ὀβίδιος (β) κατεσκεύασεν ἀληθὲς παραμύθιον.

Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον εἶδος παραμυθίων, ἅπερ Σουβαριτικούς λόγους ἢ μύθους ἐκάλουν (γ), οἵτινες κατὰ Κορχῇ (δ) ἦσαν ἄσεμνοι οἱ περισσότεροι καθὼς καὶ τὰ ἦθη τῶν Σουβαριτῶν· ἀλλὰ καὶ τὴν μυθιστορίαν Χαρτίωνος τοῦ Ἀφροδισιέως (τὰ κατὰ Χαιρέν καὶ Καλιφρόν) διὰ τὸ ἐκλελυμένον τοῦ λόγου καὶ τῶν ἐννοιῶν παρομοιάζει μὲ τὰ παραμύθια (ε). Ἐθεώρουν προσέτι οἱ ἀρχαῖοι καταλλήλους πρὸς διδασκαλίαν τῶν παίδων μύθους τινὰς παρεμφερεῖς πρὸς τὰ παραμύθια (ς), ὑπὸ δὲ τοῦ Ἀριστοφάνους ἀναφέρονται μυθολόγοι, οἵτινες ἢ τῆς μυθολογίας συμβάματα ἢ πλάσματα τῆς φαντασίας τῶν διηγουμένων, ἐλάμβανον παρὰ τῶν περιστώτων κερμάτιά τινα (ζ).

Αἱ διάφοροι μυθολογικαὶ διηγήσεις τῶν ἀρχαίων καὶ ἰδίως τοῦ Ὀμήρου ἔσχον μεγάλην τὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν μυθολογιῶν καὶ παραμυθίων τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων καὶ ἄλλων ἀσιανῶν ἐθνῶν, πρὸ πάντων δὲ τῶν Ἀράβων. Διάφορα περίεργα ἐπεισόδια τῆς ἀρχαίας μυθολογίας ὑπῆρξαν ὕλη οὕτως εἰπεῖν ἀκατέργαστος διὰ τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας καὶ Ἀράβας μυθολόγους, διαπλοσθεῖται κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ καὶ τῆς περιστάσεως, πρόσθε δὲ καὶ τὴν φαντασίαν διαφόρων μυθολόγων, ἀρεσκομένων νὰ πλάττωσι τερατώδεις διηγήσεις, καὶ νὰ συγκερνῶσι τὸ ἀπλοῦν, ποιητικὸν καὶ χαρὶν τῶν ἀρχαίων μύθων μετὰ τῆς ἰδιοτρόπου καὶ ζωνρᾶς ποιητικῆς φαντασίας τῶν Ἀσιανῶν. Δὲν κρίνομεν περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν παραδείγματά τινα παραμυθίων, ὧν ἡ βᾶσις εὐρίσκεται εἰς διηγήσεις ἀρχαίων συγγραφέων. Ἡ ὑπὸ Ἡροδότου (η) μετ' ἀπλοϊκότητος ἀναφερομένη διήγησις τῶν κατὰ *Ραμφίνητον* ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πολλὰ παραμύθια, ἅτινα ἄλλο δὲν δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν ἢ παραφράσεις σχεδὸν τοῦ ἐπεισοδίου τοῦτο τοῦ Ἡροδότου. Ἡ Ἡσιόνη, καὶ ὁ ἐλευθερωτὴς αὐτῆς Περσεὺς μετετράπησαν εἰς βασιλοπούλιν καὶ Ἅγιον Γεώργιον. Ἡ τῶν ἐταίρων τοῦ Ὀδυσσεὺς εἰς χοίρους ὑπὸ τῆς Κίρκης μεταμόρφωσις (θ) παρήγαγε τὴν τοῦ *Καρούκ* (ι). Τὸ (ιζ)

— ἔρχο νῦν συμφέρονδε, μετ' ἄλλων λέξο ἐταίρων,

ἀντιπροσωπεῖται ὑπὸ τοῦ «*Τολμηρὲ καὶ ἀπόκοτε* » *ἔξετε, δοκίμασε τὴν παιδείαν τὴν διωρισμένην* » *εἰς ὅλους ἐκείνους, ὅπου τολμηρῶς ἐμβαλόντες εἰς* » *τὸ παλάτι τῆς Μερχάρης· ἀφῆσε τὴν φυσικὴν* » *σου μορφὴν καὶ λάβε ἐκείνην μίως ἐλάφου...* (ιβ) » Ἐν τῇ Ὀδυσσεΐ (ιγ) οἱ ἐταῖροι τοῦ Ὀδυσσεὺς μεταμορφωθέντες,

«... σὺν μὲν εἶχον κεφαλὰς, φωνὴν τε, τρίχας τε, καὶ δέρμας, αὐτὰρ νοῦς ἦν ἡμιπιδος, ὥς τὸ πάρος περ.»

Οὕτω καὶ ἡ *Μερχάρη* λέγει (ιδ) πρὸς τὸν *Καρούκ*· «*Χάσε τὴν ὁμιλίαν σου καὶ διαφύλαξαι μόνον τὸ ἀνθρώπινον λογικὸν νὰ σοὶ δουλεύῃ διὰ περισσοτέραν σου παιδείαν.*» Τὰ αὐτὰ εἶναι τὰ παραδείγματα, τὰ ἐπιζήσαντα εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν, ἴσως δὲ καὶ ἄλλα πάμπολλα ὑπάρχουσι, τὰ ὅποια ὅμως ἢ δὲν ἠκούσαμεν ἢ ἐὰν ἠκούσαμεν τινὰ δὲν ἠδυνήθημεν νὰ εὐρωμεν τὴν πηγὴν αὐτῶν, ἅτε παραμορφωθέντων πολλῶν ἐξ ὁλοκλήρου. Ἡ ἱστορία λ. χ. τοῦ φύλακος τῶν μῆλων τῶν Ἑσπερίδων *δράκοντος* καὶ τῶν τοῦ χρυσοῦ δέρματος διὰ μυριάδων στομάτων διπιδιδομένη, παρήγαγε πολλὰ καὶ ποικίλα παραμύθια, ἐν οἷς οἱ δράκοντες, ἔχουσι τι φοβερώτερον,

• (α) Ἡρόδ. Α. 1, 2, 3. (β) Ovid. Metam. 1, 583—73. Περὶ τοῦ μύθου τῆς Εὐρώπης πρὸς ἑλ. Ἡρόδ. Α'. 2 καὶ Ovid Metam. II 836—873. III 1—130. Μῆσχος. Εἰδ. Β'. Εὐρώπη 1—165. καὶ ἄλ. (γ) Σχολ. Ἀριστεφ. Ὀρν. 471. (δ) Κερ. Ἠλιαδ. Αἰθιοπ. προλεγ. Τόμ. Α'. σ. 14. (ε) αὐτ. σ. 15'. (ς) Στράβ. Τόμ. Α'. σ. 23 ἐκδ. Κοραΐ. (ζ) Ἀριστοφ. Πλούτων 214 καὶ τοὺς Σχολ. αὐτ. Περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν μυθολόγων ὅλ. Πηνδ. Α' σ. 69.

(η) Ἡρ. Β. 121. (θ) Ὀδ. Κ. 230 κα. (ι) Ἀραβ. μυθολ. Χαλιμᾶ. Ἐκδ. Βενετίας Τόμ. Β'. σ. 159. (ια) Ὀδ. Κ. 320. (ιβ) Ἀραβ. Μυθ. ἐνθ. ἀν. (ιγ) Ὀδ. Κ. 239. (ιδ) Ἀραβ. Μυθολ. αὐτ.